

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy néromhasábas petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Uj iskolai év küszöbén.

... Ősz van! A termőföld jó része pihent. A gondos gazda kezétől ápolt, felszántott barna göröngyök az éltető levegővel megtelve, felfrissülve, szép barázdákba sorakozva készen várják a gabonaszemeket, hogy porhanyós kebelökbe rejtve új életet keltsenek fel bennök. Uj életet, új fejlődést: a jövő év édes reményét!...

Ősz van... Az eresz alatti pihenő fészkekből már kiröppentek a kedves fecskék s egy-egy sürgönydróton, egy-egy száraz ágon összegyűlve esicsereg az egész család. Az öregebbek, a tapasztaltabbak bizonyára azokról az ismeretlen szép országokról, melegebb tájakról csevegnek, a melyek felé nemsokára ismét utra kelnek, — a legifjabbak megmagyarázhatatlan belső vágyódással, szorongó kíváncsisággal!...

A napokban lezajlott őszi vásár zsbongó sokaságában sok idegen ifju arcz öltött szemünkbe, űde, falusi színnel; szokatlan, minden követ, minden épületet megbámuló, — szomorkodást, majd büszkeséget eláruló szemekkel! Ezek az új tanulók, akik szomorkodnak a boldog pihenő elmúlásán s a kik mégis büszkén emelik fel fejüket, ha eszükbe jut, hogy ők már iskolába, talán már a gimnáziumba vagy a polgáriba jöttek!

Bizony már ezek is az őszi hírnökei! Aztán meg a fiaikkal, leányikkal aggódva, lakást, jó szállást kereső szülők, a kik már nehány nap óta szinte megélnitették az elmúlt két hó alatt csendes, fakós utcáinkat.

Bizony, mindez azt hirdeti, hogy elmúlt a nyár, hogy itt az őszi! Vége a hosszú (?) pihenőnek. Uj munka, új iskolai év küszöbén állunk.

A különféle iskolai épületek kitatarozva, kívül-belül megizmosodva már készen, már alig várják a tanuló ifjúságot, hogy a falaik között

két hónap óta rejtőző némaságot új életnek vídám zsendülése, elevevége váltsa fel!

S a mi lelkünkön ez őszi képek szemlélése alatt ez új iskolai év küszöbén komoly, nehéz kérdéseknek egész sokasága rajzik át. Bizó reménységgel, majd aggódó félelemmel fordulunk a szülőkhöz, a tanuló ifjúsághoz, midőn azt kérdezzük, vajjon jól telt-e el a két havi pihenő?!

Vigyáztak-e a szerető szülők arra, hogy a gyermekekben fel-felburjánzó rosz indulatokat a gondos gazdaként gyökerestől kiirtsák, s egyedül a nemes érzelmeket ápolják?! A vészhozó becézgetés, tréfás elnézés helyett intették-e, megfenyítették-e gyermekeiket nem az ártatlan kicsinyességeikért, hanem a legelső vétkek, a legelső bűn elkövetéseikért?! Az iskolával való fenyegetés helyett szóltak-e nekik a csicseregő fecskékkel azokról az előtők eddig ismeretlen örömeiről, melyeket a jó tanulás és az iskola nyújt? Megsugták-e nekik a szomorú bucsuzások, hogy örömmel és szeretettel, nyájas areczal és nem vesszővel várják őket a tanítók, az ő legjobb barátaik, ha jól fognak tanulni és viselkedni?! Sugták-e nekik arról az édes örömről, arról a nemes büszkeségről, mely a szorgalomból, a figyelemből és jóviselethől fakad s a mely meg fogja édesíteni a karácsonyi pihenőt?

Ó, a ki ezt tán szomorúságában elfeledte, siessen és szóval vagy levélben beszélje el iskolába jövő gyermekének, hogy az bizalommal és ne gyanakodással, örömmel és ne borzalommal lépje át annak küszöbét!

Bizó reménységgel kérjük a tanítói karokat, hogy valóban mosolygó szeretettel, bizalommal fogadják tanítványaik, és hogy nyájas türelemmel, a gyengék iránt kiméletes elnézéssel végezzék nehéz, — bevalljuk! — sokszor kimerítő munkájukat! Most megpihent lelkökbe könnyebben hinthetik a jónak, szépnek és igaznak áldá-

sos magvait; ápolják szeretettel a fejlődő nemes esirát; de tépjék ki mindenkor igazságos szigorúsággal a dudvát, a mótelyező bűnt!

Komoly intelemmel és aggodalommal fordulunk végül a szállásadókhöz: a szülőhelyettesekhez és kérve kérjük őket, hogy mindenkor nyájas biztatással és ne sértő és elkedvetlenítő czivódással serkentsék a gondjaikra bizott gyermekeket a tanulásra, az illedelemre! Legyenek őszinték a szülőkhöz szemben, értesítsék őket rögtön, ha veszedelmes, erkölcsi botlásoknak a nyomára jönnek. S ha látnák, hogy a szülői szó sem használ, akkor forduljanak őszinte bizalommal a tanítókhöz, hogy ezek is még idején segítsenek oly bajokon, melyeknek gyengelelkű, szándékos leplezgetése már oly sok ifjut később a romlás örvényébe sodort! Ha azt látja a tanuló ifjúság, hogy szülő, szállásadó és a tanítók szeretettel, de a hibákkal szemben leplezetlen őszinteséggel és szigorúsággal mind együttesen és mind egyforma éberséggel ügyelnek az ő minden lépésére: bizonyára sokkal könnyebben áll ellen a csábító, a kísértő bűnnek; és bizonyára sok, későbbi fájdalomtól megkíméljük őket!...

* * *

... Ősz van. A fészkekből kiröppent fecskék még itt csicseregnek, de nemsokára már hosszú vándorútra kelnek. A szántóvető maholnap bizó reménnyel hozzáfog az őszi magvetéshez. Holnap: *szeptember elsőjén* megnyílnak az iskolák komoly kapui, melyeken beözönlik a felfrissült, a testben-lélekleben megerősödött ifjúság. E szent falak között is megindul a nemes, lelki magvetés. Megindul bizó reménnyel, mosolygó örömmel. Oh, vajha teljesülne a szülők, a tanítók, mindnyájunk édes reménye: vajha öröm lenne *aratáskor* is!

T Á R C Z A.

A természet gyermeke.

I.

Elgondolkozva ülök kis szobámban. Eszembe jut sok szép régi emlék s reménykedve nézek a jövő titkos világába... Valami fájdalmas részvét árasztja el szívemet, mely mintegy megrázza egész valómat s feltárja előttem szegény Kornél barátom feledhetetlen emlékét. Valami fájdalmas érzés vesz erőt rajtam, mely fülemben sugja szegény barátom utolsó szavait, — azokat a szavakat, melyek az ő szerencsétlen végének okozói voltak, de egytuttal egész életét bámulandóvá s minden gondolkodni tudó ember előtt szentté emelték...

Szent természet dajkáló anyám,
Szeretlek én kimondhatatlanul...

E szavak azok. E szavak árasztották őt el a sajnálatraméltó, de azért csodás dicsfényben tündöklő idealista túlvilági glóriájával, — e szavak tették őt dicső martírrá, a természetimádás közepette lelkében megcsontosodott igazi ideális szerelem martírjává. Földi képe már csak homályos körvonalakban tűnik fel néha-néha képzelmi szemeim előtt, de bensője egy örökké feledhetetlen típusként áll előttem. Oly típus ez, melyet sajnálni, de bámulni is tudok!...

* * *

Szerette a természetet kimondhatatlanul. Verőfényes nyári nap, ujuló tavaszi élet, hervadozó őszi virág s a téli zordon enyészlet mindmegannyi tényezői voltak az ő kedélyvilágának... Tavasszal örült a nyiló bimbónak, nyáron gyönyörködött az áldásthöz természet kincsesházában, — ősszel már mintha ő is hervadt volna... Télien?... Talán nem is élt, vagy tán a benne már vérré vált tavaszi s nyári hangulat édes emlékeiből élősködött lelke.

Csillagos nyári est volt a nemtóje. Ezt bámulta, ehhez imádkozott s a holdsugárnak megdicsőítő hatása alatt pihent meg fáradt lelke a földi élet nyomorúságos s lehangoló mivoltában. Elnézte a csillagot, elnézte a terebélyes fa lombkoronái között átszűrődő holdfényt s a csengő pásztorfuvola danája oly jóleső érzéssel töltte el bensőjét. Visszhangra találtak lelkében a hangok, sokszoros visszhangra, melyből az ideális érzelmek okos

gondolatokká érlelve verődtek vissza a zöld faleveleken nyugvó éj beláthatatlan birodalmába.

Dicső küzdtere volt a hatalmas orkán. Villámecikázás és ézengés idején kinyitá ablakát s mintha harezolt volna a hatalmas elemekkel, nyugodtan nézte a lélektrázó égi háborút. Egy-egy gondolat villant át ilyenkor agyán, egy-egy mélabús sohaj vett erőt rajta s diadalmas érzés fogta el, mely mintegy azt sejtette vele, hogy legyőzhetetlenek azok az eszmék, azok az elvek. Nem képes őt hitében megrendíteni még a természeti elemek leghatalmasabbika sem!... Diadalmas győzőként hagyta el szobáját s a zivatartól megtisztított ózondus levegő kellemes hatása alatt élvezte az életet, az igazi boldog életet, a természet bájolében rajongó szív kéjmármoros élvezeteinek életét...

Őszi lombhulláskor, tavasz ébredéskor is a természet volt az ő tanítója. Emez feltárta előtte az igazi boldog élet eldoradoját, amaz pedig daemóni sugallatként hangoztatta a mulandóság sorvasztó érzetét, midőn egy-egy hulló levél zöreje magára vont a hallgatag ifju figyelmét... De ez nem ejté kétségbe. Hisz tudta, hogy a mindennek életet adó anyaföld fogja hantjaival takarni, s vajjon elképzelhető-e nagyobb boldogság annál, midőn a természet gyermeke édes anyja keblén álmódja örök álmait?...

Olyan volt ő, mint a szomorufűz. Külsőleg szálamraméltó, belsőleg eszmével, ihlettel s gondolattal tele... Olyan volt a lelke, mint a pilangó, kinek kevés arra élte, hogy mérhetetlen vágyait kielégítse, hogy berepülje a világot!...

Eltűnt. Nem láttam többé. Elment az ő szent templomába tanulni, bámulni, — elment az igazi boldogságot megkeresni. S meg is találta...

II.

Szerencsétlen ember volt szegény. Kinevették. Nem volt egy igaz embere, nem volt egy igaz barátja, kihez bizalommal viseltetett volna. Csak hozzám. Nekem elmondta szive legtitkosabb érzelmét is, legszentebb eszméit, — legtulzottabb fantazmáit s a néha valóságosan neveléses terveit. De én nem gunyoltam, azt tudtam becsülni. Szerencsétlen ember volt, igazi nagy lélek, igazi költői egyéniség, ki nem tudta érvényesíteni a benne rejlő nagy kincset. Telve világgyűlölettel s lelkesedve a szépért, a jóért, a magasztosért!...

Bolyongásai után rendesen betért hozzám s ilyenkor aztán oly élvezettel ecsetelte előttem érzelmeit... S oly hálás volt szegény, hogy hallgatom. Pedig igazán szívesen hallgattam, — igen sokat lehetett tőle tanulni. Egyszer aztán így szólt:

— Szeretem a természetet kimondhatatlanul. S a természet olyan jó tanító. Megtanít arra, hogy az élet szép s a boldogság való. Felemeli az elesettet, biztatja a csüggedőt, új életre kelti a lelki csapásokban kialudt szívet. S aztán ideálissá teszi az embert. Egy magasabb aetheri régióba vezeti, honnan nyugodt szívvel úgy ítéli meg a dolgokat, amint azok tényleg vannak. Ő adja meg a lelki érettséget, ő tanít gondolkodni, érezni, hinni és szeretni, ő buzdít munkára, ő sarkall jó tetterre. A természet az én igazi tanítóm s bár túlvilági szépsége teljes megismerésére kevés a földi élet, — ő adta meg az impulzust arra, hogy emberi hivatásomhoz képest éljek és gondolkodjam... Ő tanított meg arra, hogy ez az érző húsdarab él s hatalmasabb annál a másikkal, mely teremtmény, mely a maga érdemének tulajdonítja a létezőt... Hatalmasabb az észnél, a rideg számító észnél!... Nem tudom én hogyan, nem tudom én miért, — észrevétlenül, surranó árny gyanánt lopakodók lel embe ezek a gondolatok a természet csodás, világító hatása mellett. S e közben megismertem a szívet is, azt az érző húsdarabot, mely hatalmasabb mindennél, mely nélkül nem volna ember, az ember! Megismertem és létét érzem. Vizsgálódásaim közepette valami titkos érzés fogott el. Szeretni!... Ezt sugta valami belülről. Ezt sugta az a titkos erő, mely a természetimádás hatása folytán érlelődött meg szívemben s lett az én gyémántnál is drágább birtokom, életem boldogítója... S hallgatók rá, hisz ő az én védszentem, ő az én mindenem. Hallgatók rá s a természetnek fenséges világában fogom azt megkeresni. Szeretni fogok ideálisan, szeretni fogok egy eszményt, egy ártatlan teremtet, ki a fenyevesek között kis hajlékában a természet ámulása közepette tengeti életét. Elmegyek és megkeresem, — elmegyek és aztán még egyszer hirt adok magamról neked, édes barátom... Aztán szakítok e nyomorúságos földi élettel, ezzel az undok büntengerrel, mely csak az érzékies gyönyörök poshadat levegőjében találja meg gyönyörűségét... Elmegyek az erdei pásztornap idillikus körébe, levetem a hiu divatnak gyalgó rongyait s durva szőresuhamban fogom életemet eltölteni egy, a világ undokságairól mit-

A vármegyei székház ügye élénken foglalkoztatja az intéző köröket. A megye tulajdonát képező tornyai ház eladása nem sikerült, s az új építkezést a szeptember hó 12-én tartandó vármegyei közgyűlés ismét tárgyalni fogja. Az építkezés ügyében kiküldött nagybizottság szeptember 11-én délután 2 órára van összehívva, s ez majd a tárgyalás eredményét beterjeszti a közgyűlés elé, melyen bemutatják a Ziegler művezetével kötendő szerződés tervezetét is.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete ma — aug 31-én — délelőtti 9 órakor a következő tárgysorozat mellett közgyűlést tart

1. Az új vármegyei székház építkezéséből kifolyó csere ügyben a szerződés elfogadása.

2. Pitta Lipót kérvénye a város kötelekibe leendő felvétele iránt.

3. A legtöbb adót fizetők névjegyzékéről készített kimutatás beterjesztetik.

Felhívás a műkedvelőkhöz.

Lapunk egyik barátjától vettük a következő figyelemreméltó sorokat:

„Alig találhatunk nemesebb szórakozást annál, mint ha megszokott napi munkánk elvégzése után a pihenésre szánt idő egy részét szellemi művelődésünkre fordítjuk.

Ma már a társadalom minden egyes tagjának arra kell törekednie, hogy elérje az általános műveltség színvonalát; e nélkül — bármily műértő legyen is szakmájában — csak fél ember marad. Nem a napi munka kifogástalan teljesítése az, a mi megadja a lélek mázát: a műveltséget, mert hiszen minden becsületes embernek kötelessége dolgozni magáért és családjáért, hanem azon nemesebb foglalkozás, mely felrisszít lelkünket, edzi szellemi erőnket s fogékonytá teszi szívünket, hogy a műveltség elhittet magvai termékeny talajra leljenek benne.

És mi volna ennek elérésére célravezetőbb eszköz annál, mintha alakítanánk saját körünkben egy olyan *műkedvelőtársulatot*, mely csakis a kiválóbb szindarabok istápolását tűzné ki feladatául. Ezek által művelhető lelkét, nemesíthetné izlését és erkölcsét s a mellett valódi élvezetet nyujtana színházlátogató közönségünknek is.

A színtársulatok repertoáron levő darabjai — csekély kivétellel — nemhogy nemesítenék erkölcsünket, de sőt megmetyékezik! A „Doktor Szeleburdi“, „Kikapós patikárius“, „Hypnotizált anyós“, „Mozgó fényképek“ stb. stb. mind olyan erkölcselsten hitványságok, melyeket a rendőrségnek kellene letiltani a színpadról, ha már a budapesti dramaturgok nem pirultak azokat a közönség elé bocsátani.

De ha már ennyire elfajult a színműirodalom, legalább mi igyekezzünk városunk közönségének még romlatlan izlését megőrizni azáltal, hogy műkedvelőkké alakulva, gyönyörködtesük polgártársainkat oly nemes irányu, jól megírt színművekkel, melyek a költészet bűbájával s frappáns jeleneteikkel édesen ható melegséget képesek gerjeszteni szívünkben, s ifjainkat, fiatal leánykáinkat nem piritják meg, hanem föllelkesítik és megtanítják a hazaszeretet magasztos tanára!

E végből tüzetesebb tanulmányozás tárgyává tettük szindarabjainkat s azokból a következő értékes műsört sikerült összeállítanunk: Dobó Katicza vagy az egri szép napok, Közönyt közönynyel, Vasálarozos, Két Baresay, Mizantrop, Párisi szegények, Vak Béla, Fösvény, Deborah, Bély Pál, Strike, Fehérek, Gritti, Szent-Iván éji álom, Tisbe, Mátyás király lesz, Liliomfi, Egy szegény ifju története, Aldozat, Tücsök, Fekete orvos, Korona és verpad, A czinkotai kántor, A haza, Szigetvári vértanúk, Szép molnárné, Lovoódi árva, IV. László, Egy huszár és

két baka, Ármány és szerelem, Kálmán király, Egy pohár víz, Le Couvreur Adrienne, V. László, Szép juhász, Notre Damei toronyőr s alkalmi darabul Molnár és gyermeke.

Igaz, hogy ezek a színművek annyira régiek, hogy szinte újdonságként veheti közönségünk, de hát a jó ó-bor mindig értékesebb az új praeparált bornál! Aztán széptan részben és hatás dolgában meg elérhetlen magasságban állanak a századvégi „szenzáció“ férezelményeknél.

Az is igaz, hogy ezeket a darabokat igen nehéz lesz eleinte színrehozni s tán még nehezebb eljátszani, de ha lelkesedni tud műkedvelőink egyszerűen csak elszavalják is szerepeiket, nagy sikert érnek el velők s valódi gyönyört és erkölcsi tanulságot szereznek általuk magok és nézőik számára.

Felhívjuk tehát városunk műpartoló közönségét, különösen pedig az irányadó körök vezérférfiát, hogy méltassák kellő figyelemre az elmondottakat, s miután színpadunk a helybeli Polgári Olvasókör helyiségében már felépült: alakítsanak körünkben mielőbb egy nemes cél felé törekvő műkedvelőtársulatot, mely feladatául tűzze ki a felsorolt darabok apródoktól való színrehozását. Így aztán nem leszünk kénytelenek vándorszínészeink által előadandó iztelenségeket — nemesebb élvezetek hiányában — szórakozásul elfogadni.“

A gyermekszereket nevében.

Nemzetközi gyermekvédő kongresszus lesz folyó évi szeptember hó 13—17. napjaiban Budapesten.

Edes hazánk vendégei lesznek a világ emberbarátai és tudósai, kik eljönnek, hogy velünk a multak tapasztalatait megvitatta, együttesen tanácskozzunk a módok felett, hogyan lehetne a jövő nemzedék eseméit erőteljes szervezettü, nemesen gondolkozó, munkás egyénekké nevelni.

Be fogjuk nekik mutatni azokat az eredményeket, a melyeket hazánk az újjászületés rövid évtizedei alatt elért, megismertetjük velők azokat az intézményeket, a melyeket az emberszeretet létesített és meggyőzzük őket arról, hogy mi is érezzük a gyermekvédelem szükségességét, ismerjük annak módját és sem gondolkozunk, sem áldozatkészségünk nem hiányzik, hogy a művelt nyugat elismerését e téren is kérdelemljük.

De hogy e kongresszuson méltóképp bemutathassuk hazánk gyermekügyét, az egész ország nemesen érző nőinek és férfainak közreműködésére van szükségünk.

Kell, hogy számszerűleg is dokumentáljuk, hogy a gyermekvédelem fontosságától áthatva, a jövő nemzedék sorsa iránt nem egyese, de az egész ország szíve együtt érez és hogy a javítás eszközeink megszerzéséhez az egész ország kezét fog s egygyé tömörülve, vállvetett munkássággal igyekszik bebizonyítani, hogy nem ismer fontosabb kérdést, nemesebb feladatot mint a mely az államfentartó utódok testi és szellemi épségét van hivatva előmozdítani.

Bizalommal fordulunk hazánk minden emberbarátjához, minden egyesületéhez, minden polgárhoz s kérjük, hogy e célra velünk egyesüljön; nyujtson támogatást erkölcsileg és anyagilag, hogy tündöklő fényben mutathassuk be emberszeretetünk nagyságát, mely bennünket a kulturálmok színvonalára emel.

A kongresszus részvételi díja egyenként csak 5 frt. Működő tanítóknak és nevelőknek, valamint tanintézeteknek pedig 2 frt 50 kr. Oly csekély összeg, melynek egyedül a kongresszus naplója, mely körülbelül 50 ívnyi terjedelmű s a gyermekügyre vonatkozó nagyszámú közleményeknek valódi kincstára lesz, teljes egyenértékű képezi.

Ezenkívül gondoskodni fog a rendező-bizottság arról is, hogy a kongresszuson résztvevők mindegyike részvételükön az ily alkalmakkal szokásos kedvezményekben, a minők vasuti és hajózási díjmérséklések, kedvezményes

Elhatároztam, hogy megkeresem és visszahozom a vadonból... S el is kezdtem keresni, nyomára is jöttem, a mint a továbbiakban elmondom.

IV.

Elment, egyenesen ama nagy fenyőerdőnek, mely a városunkat körülvevő hegyeket örökzöld koronával borítja. Utja az ő hangulatának képmása volt. Az erdei fenyő örökzöld színe az örök ifju s lelkesedni tudó szív szimbolumaként üdvözölte, — az erdei csermelyre szomjukat oltani járó ózcsapatok pedig mintegy üdvözölvén az erdő új lakóját, eme vadregényes táj ártatlan és romlatlan mivoltát látszottak jelképezni, midőn a kristálytisza hűsítővel oltották szomjukat... Minden madárhang, minden vadesőrtetés mintegy hívta a meghasonlott ifjut abba a boldog országba, hol ő ezután élete kettős céljának élvén, visszanyeri megzavart lelkének egyensúlyát, s eléri vágyai netovábbját: az igazi boldogságot.

Ment, sietett isteni királynőjéhez. Ment, hogy újból láthassa, hogy újból feltárhassa előtte egész énjét, hogy újból imádkozhassék hozzá... Hogy örökre egybeforhasson vele lelkileg, hogy szolgálatába szegődjék, mindketten pedig egy magasztos cél, a természetimádással párosult igazi ideális szerelem túlvilági árájában uszhasanak...

Szeretett, igazán ideálisan szeretett. Szerette királynőjében a természet gyermekét, a naivságot, idillikus életmódját. Szerette benne az ártatlanságot, a keresetlenséget. Távol állott tőle a földi szerelemnek legkisebb árnya is, távol állott tőle minden, a mi emberi, minden a mi érzi, — hisz a földi élet eme pokoli csábjai elől menekült a természetnek zajtalan világába... Elképzelt magának egy szellemi életet, egy magasabb életezett, — elképzelte magának a jót, szépet és magasztost megtestesítve egy nőben... Biztatta az erdei fa, biztatta a csermely és a madárdal... S ő oly boldog volt...

Közel járt már végeztéljához. Már látta is talán a kis erdei kunyhó towaterjedő füstjét, már várta is talán Ilonáját, hogy elébe jön... Talán már ama magasabb régiókban járt, — talán már boldog is volt... Énekszó ütötte meg füleit... Arra tartott... Egy fenyőfákkal körülvett erdei pázsittal benőtt berek állott előtte. Oly szépen dalolt egy erdei madár... A napfény áldásos sugarai áthatoltak a fenyőlombokon, az erdő tengernyi virághalmazára pedig oly kellemes illatot árasztott. Gyöngé

részvétel a kirándulásokban, kiállítás megtekintésében s más társas összejövetelekben, — mindenek felett pedig gondoskodik egyes, a kongresszus céljaival összeköttetésben álló becses nyomtatványok kézbesítéséről.

Mindezekről a kongresszus értesítője fogja a beiratkozott tagokat részletesen tudósítani, mely értesítőnek ezental megjelenő számait minden tag megjelenése után azonnal megkapja.

A tagsági díjak a bizottság pénztárnokához: Dr. Szabó József urhoz (Budapest VII. Erzsébet-körút 1 sz.) Dr. Mandello Károly urhoz (Budapest, V. ker., Sas-utca 6.) küldendők be, másnemű ügyekben pedig a kongresszusi iroda vezetője: Scherer István ur (Budapest, VIII. József-körút 43.) ad felvilágosítást.

Hisszük és reméljük, hogy hazánk művelt közönsége, hatósága! és egyletei tömegesen csatlakoznak hozzánk. A gyermekvédelem és a gyermekszereket nemes eszméje nem egyéni feladat, ezreknek kell közreműködnie, hogy biztosan rakhassuk le a szebb jövő alapját, melynek munkásai a megmentendő gyermekek lesznek.

Budapesten, 1899. április havában.

A kongresszus előkészítő-bizottsága nevében:

Rakovszky István, elnök.

Góf Telcky Géza, az igazgatóság elnöke.

Hegedüs Sándorné, az ünnepélyrendező bizottság elnöke

Báró Malcoms Jeromosné, a játékonysági szakosztály elnöke.

Dr. Bókai János, az orvos szakosztály elnöke.

Dr. Székely Ferencz, a jogi szakosztály elnöke.

Dr. Mandello Károly, pénztárnok.

Dr. Katona Béla, az igazgatóság ügyvivő elnöke.

Dr. Kovács Gyula, a kiállítási bizottság elnöke.

Péterffy Sándor, a paedagogiai szakosztály elnöke.

Rákosi Jenő, az irodalmi szakosztály elnöke.

Gr. Telcki Géza, az emberbaráti szakosztály elnöke

Scherer István, titkár.

Színház.

Aug. 23-ikán Szathmáry Árpád második vendégjátékául az „Igyenélők“-et játszták. A művész ez alkalmal is nagy sikert aratott kitünő játékával. Méltó partnere volt: Krasznay Andor. Megyessy Erzszi szépen énekelte, Vágó, Halmay Kornélia és Berzsenyi Margit nagyban hozzájárultak az est sikeréhez.

Aug. 24-ikén Szathmáry Árpád bucsufellépteül „A párisi rongyszedő“ adatott. A Jean apó szerepében Szathmáryval, ki ez este is magas színvonalon álló művészt mutatott be. Megragadó volt azon jelenetében midőn felismeri, hogy a rongyok között ő 10000 francos pénzesomagot talált, arczán kifejezve láttuk egyszerre a meglepetést, a félelmet és örömet, később az aggodalmat, nagyszerű volt még a biztos előtti jelenetben, midőn a maga ellen emelt vádat fel sem véve, egész lelki erejével oda törekedett, hogy az ő kedves pártfogoltját a Marit, kinek ártatlanságáról meg van győződve, megmentse. Gyönyörtien játszott Berzsenyi Margit Mari szerepében, különösen az önmérgezés jelenetben remekelt. Jó volt Kovács Lenke, ki hálátlan szerepének utolsó jelenetében kitünő drámai tehetségének adta bizonyosságát. A ház zsufozásig tele volt.

26-án „A végrehajtó“ másodsor adatott félig telt ház előtt.

27-én d. u. gyermekelőadásul „Csizmadia mint kisértet.“

Este bucsuelőadásul „Dr. Szeleburdi“ Guthy Soma és Hegedüs Gyula eredeti énekes bohózata került színre.

sem tudó ártatlan eszményi teremtéssel... Neki fogok élni és az én Istenemnek, a természetnek!... Elérem céloimat, a boldogságot, s távol a világ zajától vissza fog térni lelkem oda, honnan eljötti úgy fáj s a hová menni az Olymposi élvezetek milliomodik hatványán is messze felül áll... A fenyvesek közé, — a hegyek közé a boldogsággal párosult igazi ideális szerelem országába vágyódom én... Oda megyek, — Isten veled!...

Elindult. Visszatartottam egy kis időre s összezedtem minden kapacitáló képességemet, hogy botor tervéről lebeszéljem. De nem hallgatott rám. Szegény fiu, eljutott már rajongásának legmagasabb fokára. Sajnálatra méltó...

De mit tehettem volna? ... Hagytam, hadd menjen. Ugyis csak teher volt már neki ez a földi élet.

III.

Visszajött magáról életjelt adni. Kértem, hogy beszélje el, mi történt vele? Nem szólt semmit, csak egy irást adott kezembe.

— Szeretett barátjának örök emlékül — a remete. Ránéztem. Igenlőleg intett s mintha valami lánglélek szállt volna belé, ekként kezdett beszélni:

— Erdők királynője, ártatlan vadgalamb! Megfogadtad immár az örök hűséget... Szeretsz és szeretlek s mindketten szeretjük a felséges Istent, a nagy természetet. Ártatlan madár vagy, boldog naiv eszmény. Nem ismered a föld nyomorúságait, nem ismered a kint, a felkifurdalást. Hol tanultad volna, erdők vadvirága?... Életed egy álom, az ibolya álma, álmod pedig élet, fülmíle élete. Erdők királynője, — az vagy te énnekem, én lantosod leszek s hozzád fogok zengni szerelmi éneket, melyben égre kérlek, hogy védszentem gyanánt serkents, tanyits s ihless a szépre, a jóra!... Nem is tudnád más-kép!... Erdők királynője, isteni Ilonám, megyek immár hozzád!...

„Szent természet, dajkáló anyám, Szeretlek én kimondhatatlanul!...“

Elrohant. Megértettem mindent. Vége van. Nem lehet visszaadni a társadalomnak; eltöltte szívét a rajongó ábrándozás veszélyes varázsa, meghasonlott az egész világrenddel s önmagával. Az eset igen lehangolt. Elkézdtem gondolkodni, hogy mint lehetne talán mégis megmenteni. Mégis kár érte, oly igazi költői lélekért!...

nyári szellő szelid susogása surrant végig a bogárnép nyüzsgésétől zajos erdei részleten. Egy fenyőfa tetején megszólalt a vadgalamb. Párját hívta... A fenyőfáktól körülvett berekben pedig a lány szellő susogásánál is gyöngébb érzélgős női hang hallatszott... A tálóban egy erdei pástör fuvolahangjai zendültek meg... Ámor mólban válaszolt a gyöngéd női énekre. A szellő egyre erősödött; alig lehetett már hallani a szerelem dallamát... Most a kies erdei berekben két szív megdobbant... Talán a napfény áldásos sugarai, — talán a madár dal, talán a fuvolaszó, vagy tán a szellősusogás... Mindegy. Megdobbant. Biborpiros színt öltött magára az ég alja, a lehanyatló napsugarak pedig egészen bearayozták a fenyőfák koronáit... Az esti szellő fuvolásának utolsó vonaglása hallatszott még, — a napfény egyre gyöngült, — a fenyőfáktól körülvett, pázsittal benőtt berekben pedig két szív egyesült... Megfogadták egymásnak az örök hűséget, — elképzelték a boldogságot, aztán az esti levegő fenyőillatában elszenderedvén, megálmodták a szerelem Eldorádójának legelbajolabb részleteit...

Kornél mereven nézett, — isteni Ilonája pedig a legnagyobb nyugalommal aludta boldog álmait egy erdei pástör karjai között...

Kornél nem szólt, csak hallgatott és bámult maga elé... Egyszer aztán halálsápadt lett. Egy gondolat villant át agyán, — elindult visszafelé, egyre gyorsabban, — majd futni kezdett... Szeme lángolt, arca kipirult, lehellete pedig a végromlásnak induló szenvedély hevérére mutatott. Rohant, egyre erősebben, — majd kezeit az égre emelve szenvedélyesen kiáltott:

— Nincs e földön szent, nincs szép, jó és magasztos!... Minden csak árlás és szentségörös az ég alatt!... Nincs itt számomra hely, szent természet, oh én templomom, végy oltaimadba!...

S bele vetette magát egy nagy mélységbe.

* * *

S most már boldog... Elérte célját, — a természet dicső templomában nyugszik...

Erte imádkozik esténként a madár, érte kesereg a lány nyári szellő... Vajjon mit álmodik?... Őszi napsugárról, virág illatáról, a szép szívárványról, pusztító orkánról!... Mit álmodna mást a természet gyermeke?..

D'Hervey.

Boros Virgil, Dr. Szeleburdi szerepében Rátkay Sándorral, ki egész este kitűnő hangulatban tartotta a szép számmal egybegyűlt közönséget, igen jó volt Krasznay mint Bodallai Dávid, valamint Halmi Kornélia és Vágó a Merai Kamil szerepében. Az előadás összevágóan, jól ment. A közönség kitűnően mulatott.

Ezzel bucsut vettek színészeink tőlünk, mint mondták egy évre, hogy akkor még jobb erővel, teljes zenekarral jöjjenek el hozzánk. A viszontlátásra!

Iskolai értesítés. A rimaszombati községi polgári leányiskolában az 1899—1900. tanév szeptember hó 1-ső napján kezdődik a felvételi-, javító- és pótvizsgákkal; — a beiratások szeptember 2., 4., 5. és 6-án d. e. 9 óráig 12-ig, d. u. 2—3-ig eszközöltetnek az iskola helyiségében Tandíjmentességért segélyeségi bizonyítvánnyal lehet folyamodni. Vidéki szülők gyermekeiknek lakást az iskolai igazgató beleegyezésével választhatnak.

Az igazgatóság.

Iskolai értesítés. A dobsinai községi elemi és polgári leányiskolában az 1899—1900. tanév szept. hó 1-én kezdődik és pedig a következő sorrendben: Szept. 1—3. napján a növendékek beírása. Ugyancsak szept. 1—3. napján új növendékek felvételi vizsgálata, pótló- és javító vizsgálatok. Szept. 4-én délelőtt 8 órakor a tanév ünnepélyes megnyitása.

Az igazgatóságok.

Hirek és vegyesek.

Kormánybiztos. Mosdóssy Imre a vallás és közoktatás min. kir. ministeriumba berendelt kir. tanfelügyelő ur. f. évi aug. hó 29-én az esti vonattal városunkba érkezett hogy mint kormánybiztos résztvegyen a kurinczi földműves iskolában a tanítók részére rendezett gazdasági ismétlő-iskolai póttanfolyam f. évi augusztus hó 30-ára kitűzött záróvizsgáján és egyúttal tárgyaljon közs iskolánk államosításával járó részletkérdések, tanítók átvétele, átmeneti állapotok rendezése, épületek átalakítása stb. ügyében is.

Czimbalmozó hercegasszony. Alsó-Tátrafüreden — mint lapunk mult számában megírtuk — czigányzenekarunkat nagyon kedvelik, s egymásután több kitüntetés érte a zenészeket. Most — mint értesülünk — *Isabella* kir. hercegasszony a zenekar kitűnő czimbalmosától *Palócz* Jánostól tíz órát vett, s ezeken a legnagyobb lelkesedéssel tanulta és játszotta a legszebb gömői nótákat. A fenséges asszonynak rendkívül tetszettek a szívhez szóló Rimamenti nóták, derék czimbalmosunk pedig büszke reá, hogy ő tanította a hercegasszonyt a szép nótákra.

Egyházi hírek. A rosznyói megyés püspök Meiszl György sóregi káplánt Litére, Vajda Gyula karancseszli káplánt Söregre, Veszalcz Lajos rosznyói káplánt Karancseszibe és végül Machay Alajos szuhai káplánt Gaicsfalvára küldte az egyházi ténykedések teljesítésére.

Papválasztás. Pongyelokon vasárnap választották meg az új ág. ev. lelkész. Pongyelok, Szelece és Válykó községek együttesen választották meg a Jolsvára választott Balthazar utódját. Három pályázó közül egyhangulag *Wallentiny* Aladár pilisi (Pestmegye) ág. ev. püspöki titkárát választották meg. Az új lelkész dr. Wallentinyi Dezso helybeli főgymn. tanár testvérbátyja.

A külügyminiszter Betlérben Illusztris vendége volt megyénk nagybirtokosának, gróf *Andrássy* Géának a mult heten. *Goluchowsky* Agenor gróf külügyminiszter látogatta meg őt az ország egyik legszebb főúri otthonában, a páratlan kényelemmel és bámulatos esm és izléssel berendezett betléri kastélyában, szaporitván egygyel ismét a betléri látogatók fényes sorozatát. A gróf pár a legnagyobb fényvel és hagyományos vendégszeretettel fogadta a külügyminisztert és gondoskodott szórakoztatásáról. Az előkelő vendég Betlérből a legkellemesebb emlékekkel utazott el Miskolcra át Bécsbe. — *Goluchowsky* Agenor a második külügyminiszter, a ki Betlérben járt. Az első *Andrássy* Gyula gróf, a nagy kanczellár volt, *Andrássy* Géza gróf nagybátyja, kinek kedvenc helye volt Gömör erdős, bérezes vidéke, s ha csak szeret ejtette, ide járt üdülni.

A kassai kir. főügyész, Paksy József f. hó 27-ikén hivatalos körútjában városunkba érkezett, s itt dr. *Hányi* Győző kir. ügyész fogadta. Az előkelő vendég érkezése után este a színelőadást végig nézte, s másnap és f. hó 29-ikén az ügyészség és a fogház ügykezelését vizsgálta meg.

Az új tanév. A főgimnázium épületébe új élet költözött. Az új tanárok megérkeztek s az ifjuság egy része is bevonult. F. hó 29-én kezdődtek a javító vizsgálatok s 1-én a rendes beiratás is kezdetét veszi. A többi intézetekbe is szállingóznak már a gyermekek, s néhány nap múlva a két hónapi nagy szünetet felváltja a komoly munka: a tanítás és tanulás.

A polgári olvasókör multkor a kedvezőtlen idő miatt elmaradt nyári mulatságát szeptember hó 3-án — vasárnap — tartja meg a Szechenyikertben 1 korona belépti díj mellett. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a kör dísztermében tartatik, s este 8 órakor veszi kezdetét. A mulatság tiszta jövedelme az új házi színpad költségeinek fedezésére fordítatik.

Műkedvelői előadás. Az itt idéző főgimnáziumi ifjuságot a multkor szép siker arra buzdította, hogy szeptember hó 2-án újabb színi előadást rendezzen. Ez alkalommal a „Három Rózsa” nagytermében a „Titok” című népszínművet játsszák, s az előadást táncmulatság követi. A tiszta jövedelem a gömörmegyei gyermekmenház javára fordítatik.

Városunk a párisi világkiállításon. Rimaszombati városunk a párisi világkiállításra elküldi a tulajdonát képező két régi értékes órát melyek a budapesti millenáris kiállítás is láthatók voltak. A két órát már elküldték Budapestre az iparművészeti múzeumhoz, s innen fogják Párisba továbbítani.

Szent István ünnepe Rákoson. Rákos községi ág. ev. vallás hívek követésre méltó módon ünnepelték meg szent István ünnepét. Augusztus 20-án reggel lobogódszít öltött a község; a szokottnál nagyobb számmal gyülekeztek a hívek az e napon megtartandó isteni tisztelethez. A tőljauk egyház templomában e napon tartották meg az *első magyar isteni tiszteletet*. És ha az alkalmi szent beszédet nem is értették mindnyájan, mégis büszkén távoztak az isteni tiszteletről, mert először volt

alkalmuk imádni istenüket édes hazánk nyelvén. Sok lelkész és tanító vehetne példát *Kármán István* lelkész és *Bellányi János* tanítótól, kik fáradhatlan buzgalommal terjesztik édes hazánk nyelvét. De nemesak a templomban volt alkalmuk meggyőződni a magyar nyelv terjesztéséről, hanem a községi óvodában is ugyane napon megtartott kisdetek vizsgáján, a hol elragadó szép feleletek, versek, párbeszédek és társasjátékok hosszú sorában volt alkalmuk gyönyörködni a szemlélőnek: ezen meglepő eredményt özv. *Schwanda István* menedékház vezetőnek fáradhatlan szorgalmának köszönhető. — Sok ilyen lelkész, tanító és óvónő adjon isten szeretett hazánknak!

Vármegyénk vasuti hálózata — mint lapunk mult számában megírtuk — ismét gyarapodni készül egy közfoglalmilag és hadászatiilag egyaránt fontos vonallal. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ugyanis a kassa tornai helyi érdekű vasut részvénytársaság kérelmére elrendelte a tervezett betlér-iglói és merény szomolnokhutai vasutvonal közgazgatási bejárását, mely f. hó 28-án Rozsnyón ment végbe. — A tervezett vasut Betlér állomásból kiindulva Kis- és Nagy-Veszverés községek érintésével — a Szulova-hegyet átszelve — Nagy-Huyilecz mellett a Gölnitz patak mentén, Merényen át vezetne a szomolnokhutai vasutvonalba, másrészt pedig Merényből elágazólag Iglóra vezetne, hol a kassa-oderbergi vonalhoz csatlakozik. — A bizottsági eljárás, — melyet *Halász* László keresk. min. titkár vezetett, — a rosznyói városházán tartották s a törvényhatóság képviselőjében *Lukács* Géza megyei főjegyző és *Nagy* Elemér rosznyói főszolgabíró, az államépítészeti hivatal küldötték pedig *Kohn* Ármin kir. mérnök vett azon részt. A magyar államvasut, a kassa-oderbergi vasut és a hadügyminiszterium képviselői szintén élénk részt vettek a tárgyaláson. Az érdekelt községek küldöttai megvoltak hiva, s a bizottság megállapította, hogy a vasut felépítése, — a mennyiben a hozzá szükséges 5 millió forint összehozható, — nagyobb érdekeket nem érint és így az építés engedélyezhető. Ez volna hazánkban a legnagyobb alagutalú vasut, melyen ritka értékes műtárgyak vannak tervezve.

Gyárak vizsgálata. A megyénkbeli gyárak vizsgálata czéljából folyó hó 28-án este városunkba érkezett *Hegyeshalmy* Lajos keresk. miniszteri titkár, ki a tiszlezi papir- és vasgyár folyó hó 29-én megéjtett vizsgálata után ismét visszajött városunkba, s itt özv. *János* deák *Andrásné* urnó vendége volt.

Ujfajta postai kézbesítés a vidéken. Mint értesülünk, a kassai postaigazgatóság folyó év szeptember 1-től Tamásfalva községben külön kézbesítővel fogja a község összes levelezését kézbesíteni és a községben feladásra kerülő levelezést összeszedni.

Műkedvelői előadás Kokován. A kokovai tanuló ifjuság f. évi augusztus hó 27-én a Kremiczky-féle vendéglő termében táncmulatsággal egybekötött jötekönyezelő színelőadást rendezett Szinre került *Kisfaludy* Károlynak „A fősvény” cz. vigjátéka. Közreműködtek: *Klineczko* Mariska, *Treska* Adél és *Margit* kisasszonyok; *Banczik* Pali és *Samu* Honécy Gyula, *Kunert* Oszkár, *Szlopovszky* Péter, *Zdút* Mátyás és *Zeidner* Márton. Nem közönséges kíváncsisággal vártuk ez előadást, mert a szereplők legnagyobb része most lépett fel először, azután meg kevés idejük volt ez alakokban bővelkedő, meglehetősen nehéz vigjáték betanulására: de nagy! *Banczik* Sámuel ev lelkész ügyes, fáradságot nem ismerő tanításának, rendezésének megvolt az eredménye, mert az előadás pompásan sikerült, s a község, mely zsufolásig töltötte meg a termet, tetszésének zajos tapsal adott kifejezést. A közreműködők valamennyien derekasan megállták helyüket, s valamennyien dicséretet és elismerést érdemelnek. A színelőadás után *Treska* Margit k. a „A bakfi” cz. monológot adta elő oly megnyerő bájjal, oly kedvesen, hogy a község többször hívta a lámpák elé. Ezután táncra perdült a fiatalság, s a legjobb hangulat mellett reggelig tartott a mulatság.

A hasznos házi ipar fejlesztésére, a megyei gazdasági egyesület a tél folyamán szintén tanfolyamot kíván szervezni, felkérem ennelfogva mindazokat, kik azt tapasztalták, hogy vidékükön valamely házi ipar meghonosítható volna s ehhez az előfeltételek, vagyis a szükséges nyestertermény s a nép hajlandósága meg vannak, sziveskedjenek ezen körülményről a megyei gazdasági egyesület titkári hivatalát szeptember hó 5-éig értesíteni. Putnok, 1899. augusztus hó 25-én. — *Lakner* László, titkár.

A „kis-sebesi gránit kőbányák részvénytársaság” kérelmére a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség a miskolczi—füleki vasut 863—867 szelvényei közt *Osoma* község mellett létesítendő kiterő vágány közgazgatási bejárása f. hó 26-án ment végbe. A bejárás a megyét *Lukács* Géza főjegyző képviselte, az államépítészeti hivatalból *Bodor* Ármin mérnök vett részt. Az államvasut és a keresk. miniszterium szintén képviselve volt. A bejárás után *Szeyffert* földbirtokosnál bankett volt.

Nyári menhely záróvizsga. Uj-Antalvölgyön a nyári menhely — *Tihanyi* Lajos állami tanító vezetésevel, — záróünnepélye, mely vizsgaszínezetet öltött, augusztus 27-én d. u. tartott meg főtiszt. *Stubenek* József róm. kath. esperes állami iskolai gondnok-elnök, s a nagy számmal egybegyűlt szülék jelenlétében. — A jelen volt 40 óvodás kisdetek tiszta magyar kiejtésű szép feleleteit, imáit és énekeit, játékát örömkönyvek pergésével hallgatták végig a jelen voltak. A záróvizsga befejeztével az ártatlanok, szülék és a jelenlevők lelki öröme, dalolva táncra kerekedtek egy nagyobb fiu harmónikálása mellett; ennek végeztével kalács és czukorkákból álló ozsonnában részesítette őket tanítójuk. Hogy mily édes emlékekkel, meglegedetten és boldog érzettel távoztak el, ugy a tanúgy iránt melegen lelkesülő főt. esperes ur, valamint a szülék és gyermekek, azt leírni nem lehet, érzelmüket kifejezte, hűen visszatükrözte arcvonásaik és áldáskérő hálás köszönetük; mert mindannyian, ugy a szülék, mint a gyermekek forró szívből jövő jókívánattal áldották a Gömör-Kishontvármegyei közmv. egyesületet, a nemes czélért törekvő haza bajnokait; a kik a magasztos eszmét megpendítve, ily szép sikerrel, várakozáson felüli eredménnyel oldották meg hazafias nemes intenzitójukat. Gyermekei szeretettől áthatott kebellet, teljes odaadással végezte ezen feladatát *Tihanyi* Lajos állami tanító; jutalmazva is lett dicséretes működése, a főtiszt.

gondnok-elnök, a szülék és az ártatlanok ragaszkodó szeretetével és mély köszönetük nyilvánításával.

Látványosságok eldorádója. A lefolyt vásár alatt a Huszár-teret ugyancsak ellepték a nagyhangú lármás komédiások. Czirkusz, panorama, buvár stb. stb. a tér nagy részét elfoglalták és mindenféle hangzatos csalogatásokkal bolondították az együgyű népet, mely leeresztett orral, elégedetlenkedve hagyta el a bódékat. Vásár után a látványosságok ellillantak — mint a benzín.

Vasuti összeütközés. A f. hó 24-én délután 3 órakor Bauréve felől Rozsnyóra érkező vonat utasai nagy veszedelemnek voltak kitéve s csak a vonatvezető éberségének és a mozdonyfűtő lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagyobb katasztrófa nem következett be. A nadabulai vasbányák mellett levő vágányon, bizonyára az ott alkalmazott munkások vétkes gondatlansága következtében két pörkölt vaskövel megrakott teherkocsi elszabadult s mindig nagyobb és nagyobb erővel rohant a vasuti vágányon lefelé. Az állomáson észrevették a baj közeledtét, s minden lehető megtettek az elszabadult két kocsi feltartóztatására, ámde hiába való volt minden erőlködés, a nagy gyorsasággal rokozó kocsi az eleje rakott torlaszokon keresztül tört s veszett sebességgel rohant lefelé. Ugyanakkor haladt felfelé a délutáni személyvonat s egyszerre Berzéte és Szalócz között a nyílt pályán szemben találja magát a vadul száguldó két teherkocsival. A vonatvezető még elég idejekorán észrevette a közeledő veszélyt, vészjelét adott, mire a mozdonyvezető gépezet leugrott a gépről s csak a fűtő maradt helyén. Ez felfogva a helyzet veszélyes voltát, ellengőzt adott, miközben a vonat lassabb menetben kezdett hátrálni s a kalauzok kinyitván a kocsi ajtókat, az azokban lévő utasokat a menekülésre hívták fel. A megrémült utasok felhasznávan a vonat lassu menetét, kevés kivétellel ép a legnagyobb veszély pillanatában a vonatról leugrával, szerencsésen megszabadultak, mert a következő pillanatban a legnagyobb gyorsasággal rohanó két kocsi utólérte a lassan hátráló vonatot, azzal összeütközött s annak mozdonyát s két kocsiját összerongálta. Azon egy-két utas, a kik kellő időben már nem bírtak a vonatról elmenekülni, kisebb zúdódásokat szenvedtek ugyan, de veszélyesebb sebesülés nem történt. A vonat két órai késéssel érkezett be a rosznyói állomásra. Hogy kit terhel a vétkes gondatlanság, azt a megindított vizsgálat lesz hivatva kideríteni. — A vonaton városunkbeliek is többen voltak, de bajuk azonban nem történt.

Uj személy- és podgyászdíjzabás. A m. kir. államvasutak összes vonalain f. évi szeptember hó 1-vel személy- és podgyászdíjzabás lép életbe, melynek a régebbi, 1896. évi márczius 1-én életbe lépett díjzabástól eltérő és a közönséget érdeklő lényegesebb eltéréseit a V. és K. hetilap nyomán a következőkben ismertetjük: A pályaudvari belépőjegyekkel a kocsiába belépni hat korona bírság terhe alatt tilos. Minden gyermek, a kiért a menetdíj megfizettetett, egész ülőhelyet igényelhet. A szomszédos forgalmu jegyek gyorsvonatokon még ráfizetéssel sem érvényesek és ezek érvényessége egyes személyvonatoknál egészben vagy részben kizárható. Kombinált menetjegyek rendszerint ki nem adának, hanem megengedtetik, hogy egyes részvonalakra megfellelő személy és gyorsvonatu jegyek külön-külön váltassanak. A menetjegy váltásánál azon állomás, a hova az utas utazni kíván megnevezendő és a 14 vonalszakaszu jegyek rendszerint csakis oly egymáshoz legközelebb esatlakozó vonathoz adnak ki, a melyekkel a megjelölt rendeltetési állomás a leggyorsabban elérhető. Ezen új határozomány alapján a 14 vonalszakaszu jegyek kiadása alkalmával tehát az utasok a rendeltetési állomás iránt megérkezendők és ezen állomás a menetjegyre kékvagy ténáirónnal lehetőség szerint ráirándó továbbá a 14 vonalszakaszu jegyek csak oly vonatokhoz adandók ki, melyekkel a rendeltetési állomás közvetlen esatlakozással elérhető. A magasabb kocsiosztályba való átszállás esetén pótljegyek többé az állomáson nem fognak kiadni, az utánfizetések tehát csak utközben a vonaton és pedig pótdíj mellett a kalauzál teljesítendők. Szomszédos forgalmu jegyekkel azonban sem magasabb rangu vonatuok tekintvén oly személyvonatot is, melynek a szomszédos forgalmu jegyek érvénytelenek. A munkásigazolvánnyal bíró gazdasági munkásokra vonatkozó kedvezmény, az általuk végzendő munka minőségére, tekintet nélkül alkalmazandó. Az évi bérletjegyekre vonatkozó s érvényben volt határozományok annyiban változnak, hogy a III. o. bérletjegyek 1900-ik évi január 1-én tul gyorsvonatokra nem lesznek érvényesek, ezen határozomány azonban a folyó évre kiadott ily jegyekre még nem alkalmazandó. A mi a podgyászdíjzabásban előállott változásokat illeti, kiemelendő, hogy a több podgyászarabokból álló podgyász viteldíjának megállapítása végett azon új számítási mód állapittatik meg, mely szerint sulyban egymástól eltérő több podgyászarab feladásánál az illeték nem az egyes esomagok tényleges, hanem a csomagok özsúlyának átlaga után számítandók.

Országos állatvásár. Rimaszombat, aug. 28. (vm. állatorvos tudósítása.) Felhajtattott szarvasmarha 2577; ló 1162; juh 3718; sertés 122; összesen 7579 darab állat. Megelőző országos vásárhoz viszonyítva, a felhajtás annak felét teszi ki. — Vásári forgalmat tekintve, legelőnebb adás-vétel nyilvánult a marha vásárban, hol szilárd üzlet irányzat mellett a vágó marhák, fejős tehének, igás ökrök nagyobb számban; a szopós borjak pedig valamennyien vevőre találtak. Lovak között jó áron vásároltattak össze lengyel lökereskedők által a katonai szolgálatra alkalmas 3—5 éves lovak. Ugyancsak szép számmal lettek összeszedve huszofvasztás czéljaira a ki-selejtezett de kövérebb lovak. Juhoknál a jöminőségű ürüfélék levágásra; s a bányák tenyésztési czélra szilárd áron keltek el. Sertésvásár magas árak mellett igen lanyha volt. Hízók alig keltek, csupán a hizlalni való 1—2 éves sertések, valamint a tartásra való süldők közül eszerült gazdát néhány darab. — Árak: Igás ökrök I. oszt. 380 frt; II. oszt. 260 frt; kisbirtokosoknak való 180 frt páronként. Vágó ökrök párja 180—240 frt. Selejtezett tehének 50—90 frt; fejős tehének 64—125 frt; szopós borjak 10—18 frt. Remondának való lovak 240—350 frt. Könnyebb igások 110—160 frt; kiselejteztettek 45—65 frt. Jöminőségű ürük 10—14 frt; soványabbak 7—10 frt, bányáság 5—7 frt páronként. Anyasertés drbja 30—45 frt. 1½ éves süldők párja 48—54 frt. 1 éveseké 36—42 frt. fél évesek 20—28 frt.

Népies gazdasági előadások. A megyei gazdasági egyesület a földművelésügyi m. kir. miniszterium támogatásával a tél folyamán ismét népies gazdasági előadásokat rendez. Az előadások tárgya a gazdálkodáshoz szükséges ismeretek köréből választandó; tehát üzemtan, növénytermelés, állattenyésztés, kertészet, továbbá szövetkezés vagy törvények ismertetése. Az előadás tárgya leírva az egyesület titkári hivatalához október hó 30-áig beküldendő, mely azt kinyomatja s a hallgatók közti kiosztás céljaira előadónak megküldi. Egy előadásnak legalább egy nyomtatott ivre (16 nyolczadrét oldal) kell terjednie. Egy előadás díja 5 forint, s azok, kik előadás tartása végett lakhelyükről távoznak, szabályszerű uti költséget is számíthatnak fel. Felhívom ennél fogva mindazokat, különösen szakképzett földbirtokosokat és gazdasági-vezetőket, továbbá néptanítókat, kik ily előadásokat tartani hajlandók, hogy ebbeli szándékukat s a község nevét, hol az előadást tartani kívánják, szeptember hó 10-éig a megyei gazdasági egyesület titkári hivatalával közöljék, mikor egyszersmind közlendő, hogy az előadás hány nyomtatott ivre fog terjedni. Előadni kívánóknak az előkészüléshez szükséges könyveket az egyesület megküldi.

Nyilvános nyugtázás. A kokovai tanuló ifjúság által f. hó 27-én megtartott színi előadás összes bevétele volt 84 frt 20 kr. Kiadás 39 frt. Tiszta maradvány 44 frt 20 kr. Felülfizettek ez alkalommal: Szentpétery Zoltán 1 frt 50 kr., Brzák József 1 frt, Banezik Sámuel, Gembiczky József, Knöpfler Károly, Stern Miksa, Stubendeck József, Trecska János 50—50 krt és Neumann Vilmos 20 krt. Fogadják e nemesszívű adakozók ez uton is a rendezőség hálás köszönetét.

Nyilvános nyugtázás. A nyustyai műkedvelők f. hó 27-én a „Próbaházasság” című vígjátékot adták oly jó sikerrel, hogy a szépszámu közönség elismerését érdemelték ki, előadás után táncmulatság volt, mely jó kedvben hajnalig tartott. — Bevétel volt felülfizetésekkel 93 frt 20 kr., kiadás volt újberruházásokkal 77 frt 31 kr., tüzoltóság javára esik 15 frt 89 kr. Felülfizettek: Id. Instítörisz Endre 2 frt, Molitörisz Zoltán 2 frt, Dr. Bleier Leo 1 frt, Hruska János (Klenócz) 1 frt, Paulovics János 1 frt, Takács János 1 frt, Helvig Ede 80 kr., Ifj. Instítörisz Endre 60 kr., Mindszenti N. 60 kr., Nagy Ferencz 60 kr., Putra Ede 60 kr., Tóth István 60 kr., Veisz Miksa 50 kr., Gál Vilmos 40 kr., Katona László 40 kr., Mikulás János 40 kr., Novák Lajos 40 kr., N. N. 40 kr., Szlatinszky Endre 40 kr., Janovics Árpád 30 kr., Ifj. Varga János 10 kr., összesen: 15 frt 10 kr. — A jótékony cél érdekében fenti adakozók fogadják őszinte köszönetünket.
Rendezőség.

Felelős szerkesztő: LUKÁCS GÉZA.

Hirdetmény.

3288. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Baloghy Endre** ügyvéd rimaszombati lakos végrehajtónak **Andrásik Lajosné** szül. **Filyi Irma** és **Pinka János** mint k. k. **Pinka János** t. t. gyámja, nagyszuhai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 186 forint tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati királyi törvényszék területén levő, Nagy-Szuhai községben fekvő s a nagyszuhai 14. sz. tjkvben A) 1. sorszám alatt foglalt Filyi Józsefné szül. Magyar Mária nevére $\frac{2}{4}$, Filyi Anna férj. Andrásik Lajosné nevére $\frac{1}{4}$ -ed és kkoru Pinka János nevére $\frac{1}{4}$ -ed részben irt 9. hrsz. és 33. összeírasi számú ház és belsőségből Filyi Anna férj. Andrásik Lajosné és k. k. Pinka János birtokilletőségére az 1474 frtban ezenel megállapított kikiáltási becsár mellett a C) 37. alatt özv. Filyi Józsefné szül. Magyar Mária javára bekebelezett özvegyi jog épségben tartásával elrendelte, annak megtartására határnapul **1899. évi október hó 26-ik** napjának d. e. 10 óráját Nagy-Szuhai község házában tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1882-ik évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1899. évi június hó 22-én.

Kovách, kir. tszéki bíró.

Bank-kölcsön közvetítő iroda
WEISZ SAMU
órás- és ékszerésznél Losonczon.

Közvetít ingatlanokra kölcsönöket

15—20 egész 50—60 évi visszafizetésre,

annuitás 3 $\frac{1}{2}$, 4 és 4 $\frac{1}{2}$ %-ra.

Konvertál minden összeget

300 forinttól fölfelé
előleges kiadás nélkül.

Közvetítési díj mérsékelt és lebonyolítás után fizetendő.

Káptalani kölcsönöket

6%-ra, évenként egyszeri utólagos kamatfizetéssel.

Levélbeli kérdésekre felvilágosítással szívesen szolgálunk.

10—12

MANDEL és DEUTSCH

RŐFÖS-, DIVAT- és KÉZMŰÁRUHÁZA RIMASZOMBAT.

(Erzsébet-tér, Samarjay-féle ház.)

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Glücksthal Mór** ur **rőfös- és divatáru üzletét átvettük** és azt

MANDEL és DEUTSCH

czég alatt **Rimaszombatban, Erzsébet-tér Samarjay-féle házban** tovább vezessük.

Midőn ezt a mélyen tisztelt közönséggel tudatni szerencsénk van, nem mulaszthatjuk el figyelmükbe ajánlani dusan berendezett

rőfös-, divat- és kézműáruházunk

megtekintését, a hol is a legfinomabb czikkeknak is olcsó áráról meggyőződést szerezhetnek.

Az átvett árukat meglepő olcsó árban árusítjuk ki.

Teljes tisztelettel

MANDEL és DEUTSCH.

Gubics árverés.

Alólist erdőhivatal ez évi gubics-termését **Meleghegyen**, a szarvas-kertben **folyó évi szeptember hó 4-én** délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött előleges árverés útján fogja eladni.

1899. augusztus hó 26.

Fülöp Szász Coburg Gothai herceg ő kir. Fensége baloghvári erdőhivatala.

CSERÉPKÁLYHÁK

a híres zsaluzsányi tűzmentes agyagból elkészítve, nagy választékban kapható

Braun Zsigmond
vaskereskedésében
Rimaszombatban.

A kályhák csiszolva állíttatnak.

Hirdetmény.

3625. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Komlós Mária, Komlós András, Komlós Bálint** és **Komlós Teréz** rimaszécsi lakosok végrehajtónak **Komlós Mihály, Komlós József** és **Komlós István** rimaszécsi lakosok végrehajtást szenvedők elleni közönség megszűntetése és járulékaik iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő, Rimaszécs községben fekvő s a rimaszécsi 81. sz. tjkvben A. 1. sorszám alatt foglalt Komlós István javára $\frac{58}{210}$, Komlós József javára $\frac{58}{210}$, Komlós Mihály javára $\frac{58}{210}$, Komlós Mária javára $\frac{9}{210}$, Komlós András javára $\frac{9}{210}$, Komlós Bálint javára $\frac{9}{210}$ és Komlós Ferencz javára $\frac{9}{210}$ -ed részben irt 88/c. hrzi számú és 93/c. összeírasi számú ház és belsőségre a 472 forintban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1899. évi szeptember hó 29-ik napjának** délelőtti 10 óráját Rimaszécsen a község házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, az az 47 frt 20 krt készpénzben vagy az 1882. évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett, és az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1899. évi július hó 20-án.

Kovách, kir. tszéki bíró.

KOHN ALBERT fakereskedő Rimaszombat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy nagyobb, előnyösebb bevásárlások folytán az **összes faanyagok**, valamint a raktáron levő gazdasági gépek, eredeti Gubicz-ekék, kátrány-lemez, zsaluzsányi cserép és zsindey, tölgyepallók és tölgyoszlop és mindennemű gazdasági eszközök **árait leszállítottam.**

A cséplési és közeledő őszi idény alkalmával legjutányosabb árban szállítok Salgó-Tarjáni, Putnoki és Vadnai kőszent, métermázsánként és egész vagonrakományként, gazdasági gépeket el-
árusítok részletfizetésre is.

Fontos biztosítási ujtás.

Az 1831-ben alakult és 153 millió o.-m. ért. kor. alaptőke és készpénzbeli alapok felett rendelkező

es. kir. szabad. triesti ált. bizt. társ. (Assicurazioni Generali)

gömörmegeyi főgynökségét birom, a biztosítás legujabb intézményét.

Jelzőlog-biztosítást eszközölöm, továbbá előforduló mindennemű **tűzbiztosítást**, épületek, takarmány és aratási készletek, ugyszintén törzs- (pauschal) biztosítást és egyéb ingóságot, a **legolcsóbb** és **legelőnyösebb** díjtételek mellett elfogadtatnak; a biztosítási intézmény ma már igen elterjedt ágazatát az **életbiztosítást** leghathatósabbban cultiválva, bátorkodom intézetem feletle előnyös táblázatait és legolcsóbb díjtételeit ajánlani, ugyszintén a most már oly népszerű **balesetbiztosításokra** vonatkozólag is, a midőn mindenki csekély díjtízettel, bekövetkező balesetek ellen, családjáról gondoskodhat.

Ezentul is mint eddig, főtörekvésem igen tisztelt vevőim legpontosabb és legjutányosabb kiszolgálása iránt fog irányulni; az eddig irántam tanúsított jóakaratu támogatást megköszönve, vagyok

teljes tisztelettel

KOHN ALBERT fakereskedő

2—*

és a triesti ált. bizt. társ. (Assicurazioni Generali) gömörmegeyi főgynöke